

- створення умов для невідворотності покарання за невиконання податкового законодавства як платниками податків, так і податківцями;

- справедливість оподаткування. Дотримання податкового законодавства працівниками органів податкової служби й забезпечення можливості адміністративного та судового оскарження рішень податкових органів є фундаментом формування податкової системи, заснованої на принципі справедливості.

Якість і повнота застосування податковими органами перелічених механізмів співпраці мають прямий вплив на податкову поведінку платників податків.

Список використаних джерел

1. Державний бюджет і бюджетна стратегія в умовах економічних реформ (За загальною редакцією М. Я. Азарова); Т. 2. – Київ, 2011. – с. 288.
2. Колпаков В. К., Кузьменко О. В. Адміністративне право України: підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – с. 344
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

**Магістрант другого року навчання
Навчально-наукового інституту
«Юридичний інститут ДВНЗ «Київський
національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»**

Гуляєв Микита Олександрович¹

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ ПРИПИНЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ТА ГОСПОДАРСЬКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Припинення цивільних та господарських зобов'язань регулюється ЦК України та ГК України. Так, припиненню перших присвячено главу 50 ЦК України, яка має назву «Припинення зобов'язання». Аналогічну главу 22 «Припинення зобов'язань» законодавець відводить у ГК України. У назвах глав обох кодифікованих актів відсутня вказівка на галузеву належність цих приватноправових за юридичним сенсом зобов'язань.

У вітчизняному законодавстві не закріплено дефініції припинення цивільних та господарських зобов'язань. У навчальних і наукових господарсько-правових джерелах зазвичай також автори не надають універсального визначення поняття припинення господарських зобов'язань. У цивілістиці присутні поодинокі спроби визначення поняття припинення зобов'язань, але і в цій сфері донині сталої дефініції не розроблено. Тому, на нашу думку, резонно запропонувати авторські визначення відповідних понять, що й є метою нашої праці.

З огляду на викладене, зупинимось на наявних надбаннях у цьому питанні в царині цивільного права. Приміром, класик цивілістики О. С. Іоффе окреслював припинення зобов'язання як «відпадиння первісно встановленого зобов'язання як конкретного виду зобов'язальних зв'язків» [5, с. 185].

Відомі вчені-сучасники прагнуть витлумачити зміст поняття припинення цивільних зобов'язань. Так, за визначенням В. М. Коссака, припинення зобов'язань є правовим наслідком дії юридичних фактів, спрямованих на припинення цивільних прав та обов'язків конкретних суб'єктів. Після настання такого юридичного факту відносини між цими суб'єктами припиняються [6, с. 179].

Т. В. Боднар визначає припинення зобов'язання як ліквідацію передбачених законом або договором підстав існування суб'єктивних прав і обов'язків, які становлять його зміст [1, с. 358].

¹ Науковий керівник: Чернега В.М.

Ю.О. Заїка зазначає, що припинення зобов'язання означає, що учасники зобов'язання втратили свої права й обов'язки за зобов'язанням, тобто кредитор вже не має права вимагати, а боржник не має обов'язку виконувати [4, с. 158].

Спiрним видається дефiнiцiя, запропонована А. М. Блащук. Адже науковець пропонує *припинення зобов'язання* (курсив наш. – М. Г.) трактувати як *припинення зобов'язального правовiдношення*, що виникло за конкретними правовими пiдставами, та призвели до повної втрати правових зв'язкiв мiж його учасниками, у тому числi щодо їхнiх прав i обов'язкiв [2, с. 93].

Ю. Л. Сенiн роз'яснює, що за своїм змiстом припинення зобов'язання означає, що з вiдповiдного моменту боржник перестає бути боржником, а кредитор – кредитором. I будь-якi вимоги, якi кредитор ранiше мiг заявити боржниковi, виходячи iз такого зобов'язання, стають безпiдставними. Це має мiсце тодi, коли мету зобов'язання досягнуто (примiром, виконана належним чином робота пiдрядником була передана замовниковi за певну винагороду). Це може мати мiсце також i тодi, коли за деяких обставин переслiдувана мета зобов'язання досягнута не була (наприклад, у разi неможливостi виконання) [7, с. 5].

Л. К. Жданкiна характеризує припинення зобов'язань iз двох бокiв. По-перше, припинення зобов'язання – це остання стадiя самого зобов'язання. При цьому слiд розумiти, що, як у разi його виконання, так i невиконання, цi обставини впливають лише на характеристику способу зобов'язання, яке суто юридично вже буде припинено, оскiльки права та обов'язки сторiн i можливостi їх реалiзацiї в рамках вiдносин зобов'язання будуть вичерпанi. По-друге, це момент, у який вiдносини зобов'язання (у разi їх невиконання повною мiрою) змiнюються вiдносинами припинення (форма вiдносин мiж колишнiм кредитором та боржником, метою яких є мiнiмiзацiя негативних наслiдкiв невиконання боржником зобов'язання повною мiрою) [3, с. 34].

Враховуючи викладене, вважаємо за доцiльне поняття *припинення цивiльних зобов'язань* визначити як вичерпання, установлених законом або договором, пiдстав iснування суб'єктивних цивiльних прав i обов'язкiв.

Аналогiчну дефiнiцiю пропонуємо *припиненню господарських зобов'язань*: це вичерпання, установлених законом або договором, пiдстав iснування суб'єктивних господарських прав i обов'язкiв.

Список використаних джерел

1. Цивiльне право України: Пiдручник. У 2 кн. / О. В. Дзера, Д. Б. Боброва, А. С. Довгерт та iн. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. 2-е вид., доп. i перероб. Київ: Юрiнком Iнтер, 2004. Кн. 2. 640 с.
2. Блащук А. М. Поняття та правова природа припинення цивiльно-правового зобов'язання. *Вiсник Хмельницького iнституту рiгiонального управлiння та права*. 2004. № 4. С. 93-98.
3. Жданкiна Л. К. Припинення цивiльних зобов'язань шляхом зарахування зустрiчних однорiдних вимог: дис. ... канд. юрид. наук. Тернопiль, 2018. 244 с.
4. Заїка Ю. О. Українське цивiльне право: навч. посiб. Київ: Iстина, 2005. 312 с.
5. Иоффе О. С. Обязательственное право. Москва: Юрид. лит., 1975. 880 с.
6. Коссаk В. М. Проблеми припинення цивiльних зобов'язань у Цивiльному кодекси України. *Науковi працi. Полiтичнi науки. Правознавство*. 2007. Вип. 56. С. 179-183.
7. Сенiн Ю. Л. Новацiя як спосiб припинення зобов'язань за цивiльним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2013. 20 с.

Слухач 5-В курсу Навчально-наукового iнституту заочного та дистанцiйного навчання Нацiональної академiї